

ÚTDRÁTTUR

Tilgangur rannsóknarinnar var að fá upplýsingar um huglægt mat á líðan þeirra einstaklinga sem gengust undir gerviliðaaðgerð á hné með því markmiði að meta lífsgæði þeirra fyrir og eftir aðgerð.

Tilgáta rannsakenda var að lífsgæði þeirra sem gangast undir gerviliðaaðgerð á hné aukist verulega, einkum hvað varðar verki og hreyfifærni.

Þessi rannsókn var forprófun á spurningalistum vegna áframhaldandi rannsóknar Þorvaldar Ingvarssonar, Önnu Lilju Filipsdóttur og Jónasar Hvannberg sem starfa við Sjúkrahúsið á Akureyri. Notast var við megindelegt rannsóknarsnið og gerð var afturvirk þýðisrannsókn á öllum þeim sem gengust undir gerviliðaaðgerð á hné á Sjúkrahúsínu á Akureyri á tímabilinu 7. maí 2007 til 12. nóvember 2007. Þátttakendur fengu afhenta spurningalista þrisvar sinnum, fyrir aðgerð, að þremur mánuðum liðnum og að sex mánuðum liðnum frá aðgerð.

Spurningalistinn var samsettur úr The Western Ontario MacMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) og SF-12 spurningalistunum auk lýðfræðilegra og almennra spurninga frá forsvarsmönnum rannsóknar.

Samkvæmt niðurstöðum rannsóknarinnar virðast lífsgæði þátttakenda hafa verið verst fyrir aðgerð en tekið marktækum framförum þremur mánuðum eftir aðgerð. Marktækur munur var á svörum karla og kvenna þremur mánuðum eftir aðgerð bæði samkvæmt WOMAC og SF-12 sem sýndi að meðalstigafjöldi kvenna var almennt hærri en karla og bendir það til þess að konur upplifi minni lífsgæði en karlar. Þátttakendur töku miklum framförum varðandi verki og óþægindi, hreyfigetu og virkni. Geta til sjálfsumönnunar og geta til þess að sinna

venjubundnum störfum hafði einnig aukist talsvert þremur mánuðum eftir aðgerð.

Gerviliðaaðgerðir virðast hafa einhver áhrif til þess að bæta sálrænt ástand þátttakenda.

Tilgáta rannsakenda stóðst þar sem niðurstöður benda eindregið til þess að lífsgæði aukist verulega þremur mánuðum eftir gerviliðaðgerð en þörf er á endurbótum varðandi uppsetningu og innihald spurningalistans sem notaður var.

Lykilhugtök: Lífsgæði, gerviliðaaðgerð, verkir, hreyfifærni

SUMMARY

The aim of the research was to obtain information regarding the subjective evaluation of the state of health of individuals that underwent total knee arthroplasty, in order to compare pre- and postoperative quality of life.

The researchers' hypothesis was that individuals who undergo total knee arthroplasty improve their quality of life substantially, mainly regarding physical pain and range of motion.

This research serves as a preliminary examination for the ongoing research of Þorvaldur Ingvarsson, Anna Lilja Filipsdóttir and Jónas Hvannberg, employees of the hospital of Akureyri. A quantitative research method was applied by means of a retrospective cohort study among individuals who underwent total knee arthroplasty at the hospital of Akureyri during the period from May 7th 2007 to November 12th 2007. Participants received a questionnaire three times, preoperatively and at three and six months postoperatively. The questionnaire consisted of The Western Ontario MacMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) and SF-12 questionnaires additional demographic and general questions where added by the representatives of the research.

The findings of the research show that the participants' quality of life was poorest preoperatively and a significant improvement was marked at three months postoperatively. A significant gender difference was noted at three months postoperatively according to both the WOMAC and SF-12 questionnaires where it was apparent that the average female score was higher than that of males, indicating that females experienced poorer quality of life than males. Participants showed great improvement regarding physical pain and discomfort,

range of motion and physical function. The ability to perform self-care and routine activities also improved considerably at three months postoperatively. Moreover, total knee arthroplasty appears to have a positive effect on participants' psychological condition. Researchers hold their conclusion as findings distinctly imply that total knee arthroplasty serves to improve quality of life substantially, however revision is needed regarding the setup and contents of the questionnaire in use.

Key words: Quality of life, total knee arthroplasty, pain, range of motion.